

EESTI SAARTE KOGU

✉ TTÜ Kuressaare Kolledž, Rootsli 7, 93811 Kuressaare
☎ 453 9145

Eesti Saarte Kogu üldkogu Ruhnus 9.07.-11.07.2004.a

PÄEVAKORD

Reede, 9. juuli

13.00-17.00 Saabumine saarele

18.00-19.00 Õhtusöök

19.00-21.00 Tutvumine Ruhnuga, väikesaarte probleemid ja võimalused Ruhnu näitel

Laupäev, 10. juuli

8.00-9.00 Hommikusöök

9.00-13.00 Seminari "Eesti saarte arengu sotsiaalne dimensioon" I osa

Eesti regionaalpoliitikast ja sotsiaalse turvalisuse tagamisest väikesaartel Püüasustusega väikesaarte seaduse rakendumise käigus – Jaan Õunapuu, Regionaalminister

Sotsiaalse dimensiooni mõiste saarte kontekstis – Ülo Vooglaid, emeriitprofessor

Tööturu arendamise võimalused Eesti saartel RAKi prioriteetidest lähtudes – Patrik Rang, TTA Tööturuteenuste ja töötusotsiaalse kaitse osakonna juhataja

13.00-14.00 Lõuna

14.00-17.30 Seminari "Eesti saarte arengu sotsiaalne dimensioon" II osa

Uus Eesti Regionaalarengustrateegia – Priidu Ristkok, Siseministeriumi Regionaalarengu osakonna juhataja

Sadamate areng Eesti saartel, sadamapoliitika – Margit Markus, Majandus- ja Kommunikatsiooniministeriumi Lennundus- ja merendusosakonna juhataja

Saared kui vähemsoodsad piirkonnad Eesti seaduseruumis – Imre Sooäär, Riigikogu liige

Piirkondlikust logistikast – Aare-Maldus Uustalu, TTÜ dotsent

18.00 Õhtupalvus Ruhnu Püha Magdaleena puukirikus

19.00-20.00 Õhtusöök

20.00-21.00 Arutelu Ü. Vooglaiu juhtimisel haritusest ja tööst

Pühapäev, 11. juuli

8.00-8.30 Hommikusöök

8.30-9.30 ESK üldkoosolek

Majandusaasta aruande kinnitamine

Kaastöönõukogu liikmete nimetamine

Koostöö teiste saarte ühendustega

Projektide rahastamisest

ESK uus veebilehekülg

Järgmise üldkogu toimumispäik

Revidendi valimine

9.30-10.15 ESK üldkogu otsuse projekti arutelu

10.30-15.00 Lahkumine Ruhnust

Osavõtjad:

Saarte volitatud esindajad:	
Abruka – Tõnis Siplane	Ruhnu – Kaarel Lauk
Hiiumaa – Reet Kokovkin	Saaremaa – Jaanus Reede
Kihnu - Johannes Leas	Vahase – Arvi Prei
Muhu – Hants Kipper	Vormsi – Meelis Mägi
Pakri saared – Ain Sarv	Osmussaar – Katrin Koppel
Eestseisus ja kaastöönõukogu:	
Reet Kokovkin, Hants Kipper, Kaarel Lauk, Laine Tarvis, Leo Filippov, Maret Pank, Ain Sarv, Ants Varblane	
Saarte elanikud, esinejad ja külalised:	
Harry Rein, M. Sergo, Eva Lorentz, Mari Sarv, pr Kaljula, pr Sutt – Ruhnu; Elle Puurmann – Vormsi vallavolikogu, Kadri Luga – MTÜ Läänerannik, Toomas ja Mikk Puurmann – Vormsi, Imre Sooäär – Riigikogu Saarte ühendus, Jaan Õunapuu – Regionaalminister, Sulev Lääne – ministri nõunik, Ülo Vooglaid – Eesti Rooma Klubi, Priidu Ristkok (ja pojad), Margit Stamberg, Anne Lindma, Rain Sannik, Kadri Kopli (VSK sekretär) – Siseministeerium, Patrik Rang, Ivo Viher – Tööturuamet, Margit Markus – MKM, Aare Uustalu – TTÜ, Raimond Jõearu, Marek Raud – Saare Maavalitsus, Helena Järviste – Lääne Maavalitsus, Kai Võlli – Integratsiooni Sihtasutus (Keelekümbluskeskus), Tiia Palmaru – Eesti Raadio, Endel Saar – ajaleht Hiiumaa, Peter Kuus – EAS (toetused hasartmängumaksust), Kaia Eelma – ESK sekretär, Tiina Reede, Vello Luts, Anni Jõgi – ESK sõbrad	

Laupäev, 10. juuli 2004

TERVITUSED

Reet Kokovkin kuulutab Eesti Saarte Kogu 14. üldkogu avatuks ja annab sõnajärje üle regionaalminister **Jaan Õunapuule**. Minister annab rahvusliku programmi “Kaunis kodu” maakondliku tunnustusena üle peaministri tunnustuskirja ning lipuviiru Ruhnu kirikuõpetaja Harry Reinule. Kauni kodu nelja aasta (1999-2002) albumi, mille sees üldkogust osavõtjate tervitused võtab Ruhnu kogukonna nimel vastu vallavanem **Kaarel Lauk**.

SÕNAVÕTUD

Eesti regionaalpoliitikast, regionaalminister Jaan Õunapuu

Üks muudatus, mis mõjutab regionaalpoliitilisi suundumusi Eestis on käesoleva aasta esimeses kvartalis vastu võetud Vabariigi Valitsuse seaduse muutmise seadus, millega Siseministeeriumi juhtimisel töötav regionaalminister sai oma haldusala ning laiendati Siseministeeriumi valitsemisala mh maavalitsustega. St et nüüdsest on maavanemad Siseministeeriumi ametnikud, kelle nimetamine on praegu siiski ülemäära politiseeritud.

Eesti regionaalpoliitika peaks olema suunatud järgmiste tendentside tasandamisele:

elanike sissetulekute regionaalsed erinevused;

majandustegevuse koondumine suurematesse linnadesse;

rahvaarvu pidev vähenemine;

noorte väljaränne maapiirkondadest ning rahvastiku vananemine;

töö- ja töøjõu- (tööealise elanikkonna vähesus) puudus;

töøjõu haridustaseme regionaalsed erinevused;

erinev ettevõtlusaktiivsus.

Probleemid on piirkonniti erinevad, seega peavad olema erinevad ka lahendusteel. Kuid õiguslik raamistik peab olema, st vajame regionaalarengu seadust vahendite optimaalseks ja efektiivseks rakendamiseks.

Seni on Saarte programmist toetatud 8 aasta (1996-2003) jooksul saarte erinevaid projekte 60 milj krooniga. Prioriteetidid toetuste jagamisel on olnud merelised ühendused ning sotsiaalse infrastruktuuri objektid. Väikesaarte projektide rahastamine on seatud ka hasartmängumaksust laste, noorte, perede, vanurite ja puuetega inimestega seotud regionaalprogrammide investeringute rahastamise programmi üheks prioriteediks kui vaid oleks kvaliteetseid projekte, mille alusel toetust anda.

Riigieelarve kohalike omavalitsuste tasandusfondi vahendite raames on aastaid eraldatud saarvaldadele ja saarelise osaga valdadele täiendavat toetust. 2004.a riigieelarves on selleks eraldatud 4 milj krooni. Järgmise aasta riigieelarve koostamisel taotles Siseministeerium Pühasustusega väikesaarte seadusega pandud ülesannete täitmiseks 15 milj kr, kuid Rahandusministeerium lükkas ettepaneku rahapuudusele viidates tagasi ning toetussumma suuruseks jääb 5 milj krooni.

EL tõukefondidest on saartel võimalik toetusi saada riikliku arengukava kohaliku arengu meetme 4.6 alt. Käesoleval programmeerimisperioodil (2004-2006 (+ 2 aastat)) on alammeetmele 4.6.1 – kohaliku füüsilise elukeskkonna arendamine – 459 milj kr ning alammeetmele 4.6.2 – piirkondade konkurentsivõime tugevdamine – 210 milj kr. Toetuse minimaalne suurus on 500 tuhat krooni; väiksemate projektide rahastamiseks on plaanis käivitada seniste regionaalarengu programmidega sarnane fond.

Alates 2004.a sügisest rakendatakse RAK kohaliku arengu meetme tugimeetmena Kohaliku arengu kavandamine ja planeerimine, mille raames saavad kohalikud omavalitsused taotleda toetusi regionaalsete arengukavade ning teema- ja detailplaneeringute toetuseks. Programmi maht on 3,5 milj kr.

Saared on siiani olnud üheks Eesti regionaalpoliitika sihtpiirkonnaks ning oma eripärast sõltuvalt jäävad selleks ka edaspidi. PVSis on toodud väikesaartele suunatud Eesti regionaalpoliitika eesmärgid:

püsisasustuse säilitamine, sotsiaal-majandusliku tõrjutuse vähendamine;
töökohtade ja toimetulekuvõimaluste loomine;
esmatähtsate avalike teenuste kättesaadavuse tagamine;
iseloomuliku maastikuilme ja looduskeskkonna säilitamine ja kaitsmine;
püsielanike tegevuse ja huvide sidumine territoriaalmere ja riigipiiri kaitse ning keskkonnahoiu riiklike vajadustega.

PVSis on püsisasustusega väikesaartena nimetatud 7 saart (Abruha, Kihnu, Manija, Piirissaar, Prangli, Ruhnu, Vilsandi ja Vormsi), ettepanek on liita neile veel Osmussaar ning Naissaar. Et hoiduda nimekirja täiendamisel tüütust seaduseparanduse teest, on Siseminister teinud ettepaneku seaduse muutmiseks selliselt, et seadusesse jääks sisse püsisasustusega väikesaart defineeriv kriteerium, kuid seaduse toimealasse kuuluvate saarte nimekirja kinnitaks Vabariigi Valitsus oma määrusega regionaalministri ettepanekul. Püsisasustus tähendaks seda, et vähemalt aasta enne kohaliku omavalitsuse poolt nimekirja kandmise taotluse esitamist on rahvastikuregistris märgitud inimese elukohaks nimetatud väikesaar.

PVSis on märgitud, et “Väikesaarte arenguga seonduvate küsimuste arutamiseks ja Vabariigi Valitsuse nõustamiseks väikesaartele suunatud regionaalpoliitika küsimustes moodustatakse väikesaarte komisjon”. Komisjoni tööd juhib regionaalminister, tööd koordineerib Siseminister. VSK tegevuse prioriteetid on:

väikesaarte kulu ja investeeringuvajaduste väljaselgitamine ning finantseerimismudeli väljatöötamine. Kohaliku füüsilise elukeskkonna arendamise programmi eesmärkide täitmiseks (KOIT alusel) oleks väikesaartel aastatel 2005-2008 vaja 54 milj kr (riigi toetus 46 milj);

regulaarse ühenduse tagamine (sadamad ja veeteed);

transpordidotsioonide ulatuse ja jaotamise põhimõtete määratlemine;

riigi ja omavalitsuse teenuste kättesaadavuse tagamine;

ettevalmistuste tegemine saarevahi institutsiooni ellukutsumiseks. Saarevaht peaks esindama riiki ja kaitsma riigi huve saarel ning tegutsema mh kui abipolitseinik, esmaabi andja, meresõiduohutuse tagaja. Kaaluda võiks ametikohta maavalitsuse koosseisus, kuid see on koht, kus saarte esindajatel endil on vaja konsensusele jõuda, sest arutluse all on olnud ka saarevahi kui “kõva käe” kontseptsioon.

Kokkuvõttes soovin ESKle head tahet saarte eest seismisel ning elu kestmist väikesaartel.

R. Kokovkin: Minul on ministrile kohe küsimusi. Alammeetme 4.6.1 (füüsilise elukeskkonna arendamine) taotluste esitamise tähtaeg oli 8. juuli 2004, minu teada esitas projekti vaid Vormsi vald. Meetme 4.6.2 toetuse alammäär on 500 tuh kr, st omafinantseerimist vähemalt 100 tuh kr. Väikestel omavalitsustel on selle raha kokkusaamisega raskusi, kas riik on mõelnud abi peale projektide kaasfinantseerimiseks.

JÕ: Riigieelarves on sel eesmärgil eraldatud 30 milj kr, mille jagamisel arvestatakse projekti “päritolu”.

RK: Sadamate rekonstrueerimine käib läbi KOIT kava. Eeltaotluste tähtaeg on tänaseks juba möödas, järgmine taotlusvoor on alles aasta pärast. Mida teha, kas rong on lõplikult läinud?

JÕ: Valitsusel on varu.....

J. Leas: KOIT kava pannakse kokku maakonna taotluste alusel, kas on olemas maakondlik prioriteet väikesaartele?

RK: Taotlused järjestab maavanem, nimekirja peab kinnitama OL, erimeelsused jäävad ministri klaarida. Sügisel, mil toimub KOIT täiendamine, peab valmis olema täiendavate taotluste esitamiseks oma objektide kaasamiseks investeeringutoetuste kavasse.

Saarevahi osas on minu seisukoht, et vaht ei tohi olla "kõva käsi", vaid esindama ikkagi riigi huve saarel, st täitma tühikuid, mida lahkuv riigivõim enam ei täida ning mida kogukond ei suuda veel täita.

T. Siplane: Olen Abruhal aastaid täitnud saarevahile sarnaseid ülesandeid ning ma küll ei tea, kust võtta saartele selline multipädevusega isik, kes tuleks nt toime keskkonnakahjude registreerimise ja muu sellisega. Ning koos kohustustega peavad saarevahil olema tagatud ka õigused, nt abipolitseinik võib oma ametimärgiga korrarikkujaid vaid hirmutada, karistada saab neid vaid politsei juuresolekul.

A. Sarv: Saarevahi võim peaks piirduma hädavajalikuga ning kohalike elanike tahtmisest mitte üle käima.

,
Tiia Palmaru: 11. veebruar 2003 vastuvõetud ja 1. jaanuar 2004 jõustuv Püsiasiustusega väikesaarte seadus jätab esmalugemisel üsnagi kõikehõlmava mulje. Omavalitsuse ja riigi eesmärkides on loetletud justkui kõik saarelise eluviisi sõlmpunktid. Aga neile kuulajatele, kes ei ole väga kursis saarte eluga ma loeksin kõigepealt ette missugused on need püsiasiustusega väikesaared. Ja need on siis Abruka, Kihnu, Manija, Piirisaar, Prangli, Ruhnu, Vilsandi ja Vormsi. Sellised suured mereriigid nagu Saaremaa, Hiiumaa ja Muhumaa selle seaduse alla otseselt ei käi. Ja seadus ütleb nii, et selleks, et Vabariigi Valitsust nõustada väikesaarte küsimuses moodustatakse seaduse alusel üks komisjon ja kui ma õigesti kokku lugesin kuulub sinna vähemasti kaheksateist liiget. Ja et selline klassitais siit - ja sealnurgast kokkutulnud inimesi tõesti efektiivselt töötaks oleks tarvis, et neil oleks kasutada üks kompetentne ametnik, spetsialist ma arvan, et siseministeriumis, sest Saarte Instituudi näide Maret Panga juhtimisel näitas küll, et mõne aasta jooksul on võimalik inimesed kompetentseteks kasvatada. Ja see punkt seaduses, mis ütleb, et tehniline teenindamine jääb ministeriumi kanda selle komisjoni osas ma arvan, et on puudulik. Mis te arvate, kas aastast 2004 minister Õunapuu saab moodustada niisuguse töökoha oma ministeriumisse, kus oleks siis spetsialist püsiasiustusega väikesaarte küsimuses.

Jaan Õunapuu: Võibolla ma läheksin selle teie jutu alguse juurde tagasi ja ütleksin seda, et see selle aasta alguses vastuvõetud Püsiasiustusega väikesaarte seadus on üks suur samm edasi selleks, et need saared üldse siin Eesti halduskaardi peal väärtustada ja nende tähtsust tõsta. Võiks öelda ka seda, et see seadus on piltlikult öeldes "kaua tehtud kaunikene". Aga tänasel päeval on ta olemas ja kindlasti on võimalik siit edasi minna. Mis puudutab nüüd teie poolt

loetletud saari, siis ma arvan, et see ei jää lõplikuks loeteluks. Me praegu siin siseministeriumis läbi maavalitsuste küsime veel täiendavalt, kas selle aasta jooksul ei ole tulnud Eestis saari juurde, kus püsiasiustus on peale tekkinud. Ja ma tean, eelmine nädal käies Noarootsi vallas, siis Osmussaarel näiteks on üks pere tulnud saare peale elama. Olen kuulnud, et ka Keinastu laiu peale on inimesed elama tulnud. Võibolla me peame enne aasta lõppu tegema veel ühe seaduseparanduse selles osas, et me saaksime siia ka võibolla mõne saare juurde lisada. Mis puudutab nüüd seda väikesaarte komisjoni, siis selle komisjoni koosseis ja nagu te siin sellest seadusest olete õieti välja lugenud on tõesti küllaltki suure liikmeskonnaga. Aga ma arvan, et see liikmeskond ongi vajalik sellepärast, et oleks nii nende kohalike omavalitsuste esindajad olemas, oleks saarte elanikud olemas, oleks erinevate ministeriumide ametnikud siin olemas. Mis puudutab nüüd teie küsimuse lõppu selle ühe konkreetse inimese määramiseks, siis kui see komisjon jõuab juba sellisesse staadiumisse, et me oleme saanud informatsiooni kätte nendelt institutsioonidelt, keda see seadus puudutab, me oleme juba seda küsima hakanud, siis selle komisjoni moodustamisega seoses kindlasti üks inimene hakkab siseministeriumis nende väikesaartega ka enam ja rohkem tegelema kui ta seda tänasel päeval oma teiste tööülesannete kõrvalt teeb.

Tiia Palmaru: Ma olen vähemalt seitse aastat väikesaarte probleemidele kaasaelanud ja näinud neid nende oma esimehi, Eesti Saarte Kogu esimehi, on nad siis mõne valla arendusnõunikud või mõne teise valla vanemad, et väga raske on siiski seista iga päev nende küsimustega tegelemise juures kui sul on mingid muud ülesanded ka. Nii et ma ikkagi pressin seda liini, et see peaks olema üks inimene, kes tegeleb ainult sellega. Neid teie toredaid ametnikke olen ma nendel kogunemistel näinud ja ma tean et nad töötavad hästi. Aga kui nüüd veel praegu on kaheksa saart ja ütleme nüüd aasta lõpuks vaatame veel mõned juurde, et kõigi nende probleemidega kursis olla ma arvan, et ühe sellise ametniku kasvatamine pole sugugi paha. Saarte Kogu inimesed ise loodavad ka Soome ja Rootsi vastavate riigiametnike abile selle meie ametniku kasvatamisel.

Jaan Õunapuu: Jah, ma olen sellega päri, et see töömaht on küllaltki suur ja üks inimene oma teiste tööülesannete kõrvalt ei jõua seda kõike teha. Eks see on ministeriumi töökorralduslik kokkulepe, kuidas me selle inimese tööle paneme. Aga selge on see, et ega seda bürokraatiat siin Eesti riigis ka väga kasvatada ei tohi.

Tiiu Palmaru: Aga tulles nüüd selle komisjoni põhimääruse juurde. Kas sellega saab juba tegeleda, selle loomisega, nüüd juba enne kui seadus jõustub.

Jaan Õunapuu: Nagu ma ennem ütlesin siseministerium on alustanud selle ettevalmistava tööga. Me oleme ministeriumidest juba praegu küsinud nendepoolseid komisjoniliikmeid. Kuni esimese jaanuarini 2004 on mitmed head kuud aega, siis me kindlasti selle aasta lõpus esitame valitsusele ka need rakendusaktid, mis sellest seadusest tulenevad.

Tiia Palmaru: Enne jaanipäeva ma kuulasin ühte teie intervjuud. Te rääkisite Piirissaare probleemidest ja ütlesite umbes nii, et kui ikka tuleb hea projekt, siis saate ka raha. Missugused siis nüüd selle seaduse valgusel on need rahastamise võimalused. Missugused on ja missugused jäävad ja kas riiklik Saarte programm kestab edasi ka seaduse kehtima hakkamise järel.

Jaan Õunapuu: Mina väga tahaks, et see Saarte programm kehtaks ka aastal 2004 ja järgnevatel

aastatel edasi. Me peame rahandusministeeriumi ja ka majandus – ja kommunikatsiooniministeeriumiga ühtselt arusaama sellest, et need olemasolevad regionaalprogrammide rahad, mis on kusagil 67 miljonit krooni kokku üle riigi on vajalikud ikkagi selleks ka, et väiksemaid projekte rahastada ja mitte võibolla loota nii palju nende kümnete miljonite peale, mis tulevad Euroopa tõukefondidest. Mina väga tahaks ja nii palju kui minust oleneb peaksid need programmid jätkuma, kaasaarvatud Saarte programm. Mis puudutab nüüd neid võimalusi, mis selle seaduse valgusel peaksid avanema, siis see on kahetine. Üks on siia sissekirjutatud teenuste ja infrastruktuuri alapunktid, kus kohustatakse riigi poolt läbi investeringute siia rajama korralik infrastruktuur – side, veeteed, ühenduse pidamised, jne. Teine, mis siis tuleks võibolla läbi turismi või siis ettevõtjate või kolmanda sektori. See peaks siis tulenema tõepoolest kas siit Saarte programmist või Euroopa tõukefondidest. Nii et ma arvan, et tulevikus kui on oskustega projektikirjutajaid, siis on võimalik ka väikesaartel raha saada küll.

Tiia Palmaru: Te olete nüüd juba ette teada, et teist saab selle komisjoni esimees, nii on vist seaduses sätestatud. Kus te näete on need kõige nõrgemad kohad ja kõige raskemad kohad ja kas piikide murdmist tuleb teil ainult rahandusministriga.

Jaan Õunapuu: No ma arvan, et see on prioriteetide seadmise küsimus kuidas sellesse asjasse suhtutakse. Rahandusminister on ka saarlane nagu mina isegi ja ma loodan, et ka tema saab sellest valdkonnast samamoodi aru. Pigem jah, ma näen neid ohtusid, suuremaid probleeme just selles riigieelarve infrastruktuurile nähtud vahendite saamisest. Käies praegu maakondades ja kuulates neid vajadusi, siis me saatsime ka maavalitsustele laiali ringkirju, et nad küsiks siis nende oma kohalike omavalitsuste käest. Siis paari nädala jooksul peaksid nad meile ütlema ka need rahalised vajadused. Kui palju siis üks või teine saar tahab näiteks lähema viie aasta jooksul investeringuteks raha saada. Kui need arvud siia meie majja jõuavad, eks me saame siis kokkuvõtte teha ja vastavalt sellele hakata siis rahandusministeeriumiga läbirääkimisi pidama.

Tiia Palmaru: Kui nüüd laupäeva lõunaks (28. juuni – toim.) on Eesti Saarte kogu oma seekordse istungi lõpetanud ja võtnud vastu kindlasti oma tähtsad otsused. Kellele neist ja kuidas on siis avatud roheline tee siseminister Õunapuu juurde.

Jaan Õunapuu: Roheline tee on siia minu juurde kõigile avatud, kes seda soovivad ja kellel on mingid head ettepanekud või ka mingid mured, millest nad ise üle ei saa. Ja ma arvan, et see Eesti Saarte Kogu, mis on aastaid juba koos käinud ja minu arvates väga tulemuslikult oma tööd teinud ja väikesaarte eest seisnud on hea näide sellest, kuidas ühise seljad kokku pannes tegevusega suudetakse midagi oma piirkondade jaoks ära teha. Ja kindlasti ka see teadustamine, et see seadus on täna olemas on nende saarte inimeste väga tubli töö.

3. Väikesaarte seaduse rakendamise seonduvad probleemid:

3.1 Rain Sannik – Siseministeerium

Väikesaarte seaduse rakendamisel peame lähtuma eelkõige seaduse eesmärkidest. Siin on põhiline püsiasustuse säilitamine ja arengueelduste loomine. Siseministeeriumi koostada on Saarte komisjoni põhimäärus ning meie õigusaktide väljatöötamise tööplaanis on tähtajaks 1. detsember. See põhimäärus on vaja kinnitada ka VV poolt. Ülejäänud rakendusaktid peavad välja töötama Majandus-ja kommunikatsiooniministeerium (jäätee ja lennuliikluse toetamise kord, veeteede ja sadamatega seonduv ning elektrienergiaga varustatus ning lisakulude katmise

kord) ja Rahandusministeerium (tähtajaga 1. september – saarvaldade ja saareliste osadega valdade toetamise määrus).

Oluline on, et rakendusaktid tuleksid head, et neile leitaks rahaline kate ja seadus rakenduks ellu.

Kõik VV poolt väljatöötatud õigusaktid pannakse välja internetis ja sealtkaudu saavad kõik ka jälgida nende sisu.

V. Kaal: Kas Siseministeerium on juba planeerinud mingid summad järgmise aasta RE-sse väikesaarte seaduse rakendamiseks?

R. S.: Konkreetselt me veel ei tea kui palju hakkab maksma saarte komisjoni teenindamine. Ilmselt eraldi inimest tööle ei võeta, kuid regionaalarengu osakonda kavatakse suurendada ja selle kaudu tagatakse ka teenindus.

V. Kaal: Kas on hakatud valmistama ette seaduse parandust, et jaanuarist liita seaduse haldusalasse ka Naissaar, Osmussaar ja mõned teised?

R. S.: Ilmselt tuleb hakata selle küsimusega tegelema. Nii sain ma aru ka minister Õunapuu intervjuust, et selle küsimusega tuleb tegeleda.

L. Filippov: Minister Õunapuu poolt tuli Saare MV-le kiri küsimusega, millised saared tuleks liita püriasustusega saarte hulka.

I. Fjuk: Seaduse muutmise on mäng tulega . Kõige lihtsam on see seadus tühistada kui tekivad vaidlused ja seaduse muudatused enne selle jõustumist. Las väikesaarte komisjon töötab välja püriasustusega väikesaare definitsiooni. Loeb ette Kalev Kuke kirja samas küsimuses. Seaduse põhieesmärk on ju ikkagi püriasustusega saarte edendamine, mitte aga taasasustamine.

Lauri Einer: Jaanus Õunapuu ütles, et kaua tehtud, kaunikene...Kõik, mida praegu teha saame, on kaasa aidata, et jaanuarist rakenduks seadus. Kahjuks on seaduses puudu legaalne definitsioon püriasustusega saarele ning seetõttu on välja jäänud mõningad saared. Ka komisjoni koosseis tekitab kindlasti lisaprobleeme. ESK võiks kaasatavate riigiametnike kohta teha minister Õunapuule oma ettepanekud, samuti riigikogu liikmete ja ka saarte esindajate kohta, samuti peab olema 1 ESK esindaja. Nende isikute leidmine on määrava tähtsusega! See tuleks veel suvel ära teha! Saarte komisjoni põhimäärus on samuti väga tähtis dokument, kuid sellele lisaks on oluline koosolekute läbiviimise relement (põhiliikmed ja asendusliikmed jms). Omaabi on "paras abu" (eesti keeles – parim abi).

R. Sannik: Kuna võtan Saarte komisjoni põhimääruse enda teha, siis olen avatud igasugusele koostööle.

L. Filippov teeb ülevaate väikesaarte abistamise praktikast ja võimalustest.

Saarvaldadele ja saareliste osadega valdadele antakse ka praegu riigi poolt toetust. Kokku on ca

20 taskut, kust saared võivad toetust saada. Välja võib tuua järgmist: 1) maakonniti on soov ja hoiak saarte toetamiseks küllalt erinev; 2) õiguslikud alused saarte toetamiseks on olemas; 3) ametnikud, kellega õnnestus sel teemal rääkida, olid üsna kidakeelsed, eriti Lääne ja Tartu maavalitsustes.

Selge on ka see, et osa raha liigub saartele läbi maavalitsuste, teine osa aga otse.

Põhilised toetusallikad:

- Läbi valla eelarve
- Saarte transpordi abi
- Parvlaevasadamate korrashoid
- Valla teed
- Ov-toetusfond, täiendav väikesaarte toetus ca 3 miljonit alates 1996?
- Maakondlikud arendusrahad (viimastel aastatel projektipõhised)
- RIP
- Programmid (saarte, hasartmängumaksu, kohaliku omaalgatuse, keskkonnatoetused läbi keskkonna ja põllumaj min-de jne)
- SAPARD
- 21.saj kooli programm

Punkt 4. A. Telvik ja A. Pere sihtasutusest Tuuru kannavad ette Hiiumaa edusamme MAK-i arendamisel.

Sellega esimese päeva ametlik osa lõpeb.

Koosolekut juhatas:

A.Varblane

Protokollis:

M. Pank

Pühapäev, 11. juuli 2004

Eesti Saarte Kogu üldkogu

Koosoleku juhataja Reet Kokovkin, lisaks kohal saarte hääleõiguslikud esindajad – T. Siplane, H. Kipper, K. Lauk, A. Prei, J. Reede, K. Koppel, J. Leas, M. Mägi

.

Päevakord:

1. Majandusaasta, sh eestseisuse tegevuse aruanne ning selle kinnitamine
2. Projektide rahastamisest
3. ESK uus veebilehekülg
4. Kaastöönõukogu liikmete nimetamine
5. Koostöö teiste saarte ühendustega
6. Järgmise üldkogu toimumispaik
7. Revidendi valimine
8. Kohalalgatatu

Punkt 1

Tegevuse põhirõhk oli suunatud Siseministeeriumi juures töötava väikesaarte komisjoni töös osalemisele. Regionaalministri juhitava komisjoni aseesimees on R. Kokovkin, saarte esindajatest on kaasatud M. Korotkova, K. Lauk, J. Leas, M. Mägi, A. Savest, T. Siplane.

Komisjoni koosolekud:

- 19.02.2004 - saarvaldade ja saarelise osaga valdade toetamise põhimõtted, töögruppide moodustamine;
- 23.03.2004, 19.04.04 - väikesaarte liikluse ühendusteede ning nendega seotud sadamate määramine, MKM teeb ettepanekud 1. oktoobriks 2004;
- 10.05.2004 (seadustöörühm) - püsiasiutusega väikesaarte nimekirja täiendamise ja muutmise kord, viia seadusest välja Vabariigi Valitsuse määruse tasemele;
- 17.05.2004 – püsielanike määratlemine, saarevahi ametikoht.

Eestseisuse koosolekud:

- 7.08.2003 Kärđlas – projektide algatamine, osamaksude arvestamine, kaastöönõukogu moodustamise kord, kodulehe uuendamine;
- 3.-4.10.2003 Vormsis (koos kaastöönõukoguga) - Püsiasiutusega väikesaarte seaduse rakendusaktide väljatöötamise käigust, väikesaarte uuringu ettevalmistamine, Saarte programmi kaasabil renoveeritud objektid Vormsis.

Osaletud konverentsidel ja kohtumistel:

- 5.-7. mai 2004 CPMR Saarte Komisjon Ahvenamaal (R. Kokovkin, M. Soosaar, I. Sooäär), 25.-28. mai 2004 Territorial Cohesion Iirimaa (R. Kokovkin), presidendi ümarlaual “Väikesaarte probleemidest” osalesid 11. juulil 2003 Vilsandil M. Pank ja

L. Tarvis, väikesadamate seminaril “Sadam kui kohaliku infrastruktuuri osa” Toilas 4.-5. märts 2004 osales T. Siplane.

Eesti saarte maanaiste kokkutulek toimus ühel ajal Eesti saarte folklooripäevaga Mustjalas, 9. augustil 2003.

Aruandeperioodil (01.04.2003-31.03.2004) olid ESK põhikirjalise tegevuse kulud 5 126 krooni, suurimad kulud tehti üldkogu (Kassari) ning eestseisuse ja kaastöönõukogu istungite (Vormsi) korraldamiseks. Koos eelnevate aastate jäägiga on ESKl järgnevas aruandeaastaks vahendeid 58,3 tuh krooni (vt lisa 2).

ESK 2003/2004 majandusaasta tegevuse- ja raamatupidamise aruanne kinnitatud ühehäälselt.

Liikmemaksude paremaks laekumiseks esitatakse omavalitsustele või nende liitudele arved. Juhul kui SOLil pole võimalik oma kohustusi ESK ees tavapärasel mahul täita, kaaluda eraldi arvete esitamist omavalitsustele.

Ruhnu üldkogust osavõtu kulud kaetakse kas ESK oma- või hasartmängumaksufondi projekti vahenditest eestseisuse ja kaastöönõukogu liikmetele ning saarte volitatud esindajatele. Ühtlasi tehakse muudatus hasartmängumaksufondi esitatud projekti eelarvesse, kuna esialgne taotlus (46 000 kr) rahuldati vaid osaliselt (20 000 kr), siis on ettepanek rahastada HMMF projektist vaid seminari “Eesti saarte arengu sotsiaalne dimensioon” korraldamise kulud. Seminari läbiviimise kulud, mis ületavad HMMF toetust kaetakse Ruhnu valla eelarvest ning arvestatakse Ruhnu ESK osamaksuna. Veebilehe uue versiooni koostamise eest tasub Hiiu Maavalitsus ning seda arvestatakse Hiiu Maavalitsuse liikmemaksuna.

ESK rahaliste vahendite jääki kasutada mh koostööks teiste saarte ühendustega.

Punkt 2

A. Lindma info kohaselt on HMMF üheks prioriteediks väikesaartelt laekuvate projektide toetamine. Uue taotlusvooru tähtaeg (kogusumma 10 milj kr) on 15. august 2004, kuid väikesaartelt on laekunud projekte minimaalselt. A. Lindma koos P. Kuusiga (EAS) on igati nõus väikesaartelt esitatavaid projektitaotlusi eelnevalt toimetama ja muul moel abistama, et tagada kvaliteetsete taotluste laekumine väikesaartelt.

Punkt 3

Ain ja Jaan Sarv on teinud pikka aega tänuväärset ja vabatahtlikku tööd ESK veebilehe ning postiloendi(te) haldamisel. Seoses suure töökoormusega tahaksid nad selle ülesande kellelegi teisele üle anda. Veebilehe uut versiooni koostatakse Hiiu Maavalitsuses, testversiooni aadress saadetakse listi peagi laiali. Aktiivset reageerimist struktuuri ja kujunduse osas oodatakse kõigilt listi lugejailt.

Punkt 4

J. Reede tõdes, et kaastöönõukogu nimekirjas on liikmeid, kes ESK tegevusest täiesti kõrvale jäänud. Juba Kassari üldkogul otsustati kaastöönõukogusse mitte enam kutsuda A. Ihermani ja

L. Tammsaart. Kaastöönõukogu liikmete nimekiri saadetakse postiloendi vahendusel kinnitamiseks laiali.

Kaastöönõukogu töös kutsutakse osalema Saare maavalitsuse planeeringute spetsialist Raimond Jõearu.

Punkt 5

Reet Kokovkinile antakse volitused koostöövõimaluste arutamiseks ning liitumisläbirääkimiste pidamiseks teiste saarte ühendustega. ESK-le on tulnud kutse Euroopa väikesaarte ühenduse (European Small Islands Network, ESIN) aastakoosolekule, mis toimub 1.-4. septembrini 2004 Šotimaal, Eigg'i saarel. Eesti Saarte Kogu poolt kaaluvad sõitmist R. Kokovin, K. Koppel, A. Prei.

Punkt 6

Vana eestseisus esitas üldkogule järgmiseks majandusaastaks (04.2003 – 03.2004) alljärgneva ettepaneku tulude ja kulude prognoosimiseks:

Järgmine ESK üldkogu kutsutakse kokku Kihnus, 1.-2. juuli 2005.

TULUD

Ületulev jääk	64 000
Liikmemaksud	14 000
Kokku	78 000

KULUD

Personalikulud	12 000
Bürookulud	2 000
Lähetused	1 000
Teenustasud	1 300
Alltöövõtt (www)	1 700
Ürituste korraldamine	15 000
Projektide omafinants.	45 000
Kokku	78 000

Eelarve arutamisel tegi A. Sarv ettepaneku tõsta lähetuskulude mahtu, eriti sel juhul kui projekti ei saa. **Otsustati eelarve kinnitada, kuid lubada** kasutada lähetusteks lisaks 5000 krooni juhul kui ei õnnestu saada projekti põhjal toetust väikesaarte kaasamiseks seaduse rakendamiseks väljatöötamiseks.

M. Puurman tegi ettepaneku parandada liikmemaksud laekumist arvete esitamisega valdadele. **Otsustati a)** saata valdadele ja SOL-le arved vastavalt eelnevalt kokku lepitud summadele, kusjuures arvel ei näidata maksmise tähtaega ega viivist; **b)** Hiiumaa ja Kassari osamaksuks

arvestatakse 2003.a 16 000 krooni, mis kulutati üldkogu korraldamiseks (esitatud vastav projekt ja saadud toetus).

Punkt 7.

Kaastöönõukogusse otsustatakse mitte enam kutsuda A. Ihermani ja L. Tammsaart, kes on tegevusest kõrvale jäänud. Nende asemel otsustatakse kutsuda osalema **Ignar Fjuk**. Juhitakse sekretariaadi tähelepanu fakte, et naiskogu (L. Tarvis) ja noorte kogu (M. Puurman) esimehed on kaastöönõukogu liikmed vastavalt põhikirjale.

Punkt 8.

Järgmine ESK üldkogu otsustatakse kokku kutsuda Ruhnus 2. - 4. juulil 2004 Ruhnus. Laevareiside korraldamise võtab enda kanda K. Lauk.

Punkt 9.

Uuele eestseisusele tehakse ülesandeks saata kirjad Rahandusministeeriumile ja Majandus-ning kommunikatsiooni ministeeriumidele ettepanekuga teha koostööd ESK-ga väikesaarte seaduse rakendamisel.

LÕPETUSEKS Reet Kokovkin

- a) annab infot Hiiumaal toimuva ürituse kohta - 25-27 sept Lõokese hotellis konverents "Terved saared" s.o. riigi, ov ja kolmanda sektori suhteid ning rahvusvahelist koostööd käsitlev üritus, mille korraldab B7;
- b) tänab üldkogu korraldajaid, Kassari Haridusseltsi, Mäeotsa talu inimesi ning Emmaste valda, kes andis omalt poolt bussi;
- c) soovib kõigile edu koostöös.

Koosoleku juhataja:

Ain Sarv

Koosoleku protokollija:

Maret Pank